

HORIZONT 2021/20

Migrációkutató Intézet

Di Vora Matteo – Vargha Márk: Az Európai Parlament migrációval összefüggő jelentései a 9. ciklus félidejében

Di Vora Matteo – Vargha Márk: Az Európai Parlament migrációval összefüggő jelentései a 9. ciklus félidejében

1. BEVEZETÉS

Az Európai Unió intézményei közül az Európai Parlament (EP) az egyetlen közvetlenül választott. A strasbourgi testület ezen a néven 1963 óta ismeretes (korábban Közgyűlés, majd Európai Parlamenti Közgyűlés volt a neve), és közvetlenül 1979 óta szavazhatnak a tagállamok polgárai a képviselőjelöltekre. Az EP hatáskörei és jogosítványai folyamatosan bővültek és erősödtek. Az először csupán konzultációs eljárást előbb együttműködési eljárás váltotta fel, majd a Maastrichti Szerződéssel (1993) megjelent az együttdöntési eljárás is. Ennek hatókörét az Amszterdami (1999) és a Nizzai (2003) Szerződés is kibővítette, majd a Lisszaboni Szerződés (2009) tette főszabállyá, megnevezését pedig egyúttal rendes jogalkotási eljárássá változtatta.¹

Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 223. cikke rendelkezik a Parlamentről. A szakirodalom ez alapján három hatáskörcsoportról beszél: tanácskozási és jogalkotási, személyügyi és ellenőrzési.² Témánk szempontjából az első csoport az érdekes.

Az EP jelenlegi, 9. ciklusa 2019 júniusában vette kezdetét és mostanra félidejéhez érkezett. 2022 elején képviselőcsoportok szűnhetnek meg, alakulhatnak át vagy újak jöhetnek létre, emellett pedig az EP fő tisztségeit is újra fogják osztani, és az EP társjogalkotói hatáskörével élve fogja majd tárgyalni az Európai Bizottság 2020 őszi előterjesztett migrációs és menekültügyi csomagját. Ez a csomag az egyetlen, majdani elfogadása után jogi erővel érvényesülő elképzeléshalmaz, mely ebben a ciklusban született, bizonyos tekintetben előremutató, más tekintetben viszont túlzottan óvatos.³ Ezen túl azonban a ciklus félidejénél érdemes áttekintenünk az EP eddig született saját bevándorlási tárgyú jelentéseit is. Ezeket az EP egyes bizottságaiban dolgozzák ki, majd a plenáris ülésen is szavaznak róluk. Alapos uniós jogi ismeretek és politikai tapasztalatok nélkül is belátható, hogy ezekkel az EP egyrészt a saját súlyát kívánja demonstrálni, bizonyos folyamatokat, kezdeményezéseket saját szempontjai szerint értékelve, másrészt jogi kötődő híján a jelenlegi, az Európai Néppárt, a Szocialisták és

ABSZTRAKT

2022 elején az Európai Parlament (EP) 9. ciklusának félidejéhez érkezik. Az Európai Unió egyetlen közvetlenül választott testülete az elmúlt évtizedekben fokozatosan növelte súlyát, s a migráció kérdésében is számtalan éles vita folyt falai között az elsőrő többséget képviselő, a jelenséget kis kockázatúnak vagy épp kívánatosnak tartó többség és azt nagy kockázatúnak, sőt veszélyesnek tartó kisebbség között. Nem volt ez másként a jelenlegi ciklus eddigi részében sem, az egyes áttekintett jelentéseket ez a többségi álláspont hatja át. Ugyanakkor az is megjegyzendő, hogy a migráció témájában a legfontosabb vita és szavazás hátra van: az EP jövőre dönt a Bizottság által tavaly előterjesztett, kötelező érvényű migrációs paktumról.

¹ BÓKA 2019, pp. 71–72.

² BÓKA 2019, p. 76.

³ JANIK – TÓTH 2020.

Demokraták, valamint az Újítsuk meg Európát frakcióiból álló – esetenként persze ennél is szélesebb – többség politikai üzeneteinek tolmácsolását célozza. Az EP Eljárási Szabályzatában a 14 cím közül a 2. a *Jogalkotási, költségvetési, mentesítési és egyéb eljárások*. Ennek 2. fejezete *A bizottsági eljárás* címet viseli, ezen belül pedig az 51. cikk *A jogalkotási jelentések*, az 53. cikk *A nem jogalkotási jelentések* címet. A kétféle jelentés között az a különbség, hogy a jogalkotási felhívja a Bizottságot valamely kötelező erejű jogi aktus kidolgozására, míg a nem jogalkotási nem tesz ilyet.

2. JELENTÉS AZ UNIÓS VAGYONKEZELŐI ALAPOKRÓL ÉS A TÖRÖKORSZÁGI ME-NEKÜLTEKET TÁMOGATÓ ESZKÖZRŐL SZÓLÓ VÉGREHAJTÁSI JELENTÉSRŐL (HÖLVÉNYI GYÖRGY – JANUSZ LEWANDOWSKI – MILAN ZVER, EURÓPAI NÉPPÁRT)

A jelentés⁴ elkészítési határideje 2019. december 3. volt.

Célja, hogy értékelje a 2014-ben létrehozott és 2021 decemberéig meghosszabbított alap működését. Négy vagyonkezelői alap jött létre 2014 óta a pénzügyi válságok enyhítése, valamint a gyors és rugalmas segítségnyújtás céljából. Ezek a 2014 júliusában létrehozott Bekou Alap, amely a Közép-afrikai Köztársaság válságából való kilábalást hivatott elősegíteni, a 2014. december 15-i Madad Alap, amely a szíriai válság kezelésére szolgál, a 2015. november 12-én létrejött Unió Szükséghelyzeti Alap Afrikáért, valamint a Kolumbiát támogató 2016. december 12-i alap egyaránt a stabilitás megteremtését célozza az érintett területeken. Az EP jelenleg nem tud teljes körű ellenőrzést gyakorolni az EB által kezelt pénzeszközök felett, így az uniós vagyonkezelői alapok felett sem. A jelentés számos pozitív elemet tartalmaz, de rámutat sok diszfunkcionális elemre is. Afrikában a forrásoknak csak közel felét fordítják az alap eredeti céljára, mely az ország kedvező működését hivatott segíteni, a törökországi alapot illetően számos kérdés merült fel az elszámoltathatósággal és a humanitárius jogok tiszteletben tartásával kapcsolatban. Az EB jóváhagyta a programot számos, a jelentésben említett diszfunkció ellenére, sőt további támogatást kért az alapok számára a jövőbeni fejlesztésekre, azonban hangsúlyozzák, hogy az elhúzódó válságok esetén kiemelten koordináltan és összehangoltan kell kezelni a finanszírozási igényeket.

3. JELENTÉS A KÖZÖS KÜL- ÉS BIZTONSÁGPOLITIKA VÉGREHAJTÁSÁRÓL – 2020. ÉVI ÉVES JELENTÉS (DAVID MCALLISTER, EURÓPAI NÉPPÁRT)

A jelentés⁵ elkészítési határideje 2020. július 7. volt.

Kiemeli, hogy az uniónak kezelnie kell a migráció alapvető okait, közöttük a tömeges migráció kiindulópontját képező harmadik országokban létező szegénységet, instabilitást, élelmiszer- és ivóvíz hiányt, munkanélküliséget. Hangsúlyozza, hogy összpontosítani kell a stabil intézmények kialakításának

⁴ JELENTÉS 1.

⁵ JELENTÉS 2.

támogatására is, hogy azok előmozdítsák a fenntartható fejlődést ezekben az országokban. Ezenkívül a 33. pontja érinti a migrációból adódó biztonságpolitikai kérdéseket is, például a terrorcselekmények gyakoribbá válását. Ebben felszólítja az Európai Uniót, hogy vállaljon vezető szerepet a Földközi-tengeren, garantálva a térség stabilitását a szervezett bűnözésre, terrorizmusra és illegális migrációra tekintettel. Sérelmezi, hogy az EU túlságosan aktív külpolitikája hozzájárul a feszültségek eszkalációjához és a destabilizációhoz olyan régiókban, mint a Közel-Kelet, a Dél-Kaukázus vagy a Földközi-tenger térsége. Úgy fogalmaz, hogy az új migrációs és menekültügyi paktum elfogadása után csökkenhet a Törökországtól való függés.

4. JELENTÉS AZ EMBERI JOGOK VÉDELMEÉRŐL ÉS AZ EU KÜLSŐ MIGRÁCIÓS POLITIKÁJÁRÓL (TINEKE STRIK, ZÖLDEK)

A jelentés⁶ elkészítési határideje 2021. március 25. volt.

Hangsúlyozza, hogy az Alapjogi Chartával összhangban az EU-nak és az uniós jog alkalmazása során a tagállamoknak együtt kell kidolgozniuk a megfelelő stratégiát. A migráció globális jelenség, amely egyre nagyobb méreteket ölt a globalizáció, a fokozódó fegyveres konfliktusok, az éghajlatváltozás és az egyre nagyobbá váló egyenlőtlenségek miatt. Azonban a lakóhelyüket elhagyni kényszerülő menekültek, azon belül is a nők és a gyerekek jelentik a 21. században a legkiszolgáltatottabb réteget.

Az Európai Unió és tagállamai számára a migráció egyszerre jelent kihívást és lehetőséget, ezért nagy felelősség nehezedik ezekre az országokra, főleg a vezető gazdasági hatalmakra. Az EU történelmi jelentőségéből fakadóan ezért kötelesség támogatást nyújtani a rászoruló államoknak, és garantálni az alapvető emberi jogokat minden migránsnak.

5. JELENTÉS A VISSZATÉRÉSI IRÁNYELV VÉGREHAJTÁSÁRÓL (TINEKE STRIK, ZÖLDEK)

A jelentés⁷ elkészítési határideje 2020. december 2. volt.

Az uniós tagországok hatékony visszatérési politikáját, megfelelő eljárási biztosítékait értékeli, a határvédelemre fókuszálva, hogy az az alapjogokkal az összhangban legyen. Kiemeli, hogy a kitoloncolás megghiúsulása a hazatelepülők azonosítása és a harmadik országbeli hatóságoktól a szükséges okmányok megszerzésének gyakorlati problémáihoz kapcsolódik. A visszatérések hatékonyságára a Bizottság kidolgozott egy tervezetet, melynek lényege, hogy a tagállamok a Bizottsággal összhangban próbálják meg növelni a visszaküldési arányokat.

A szóban forgó irányelv értelmében a tagállamok kötelesek a területükön tartózkodó személyekre vonatkozóan kiutasítási határozatot kiadni. A jelentés nem állapít meg a visszaküldés tilalmára vonatkozó kivételt a tagállamok azon kötelezettsége kapcsán, hogy a rendezetlen jogállású személyek

⁶ JELENTÉS 3.

⁷ JELENTÉS 4.

számára kiutasítási határozatot bocsássanak ki. Továbbá azt is leszögezik, hogy a tagállamok kötelesek beutazási tilalmat elrendelni, ha az önkéntes távozásra nem állapítottak meg határidőt, vagy ha a visszatérésre kötelezett személy az önkéntes visszatérésre vonatkozó határidőn belül nem utazott haza. Éppen ezért számos visszatérésre kötelezett személlyel szemben automatikus a beutazási tilalom elrendelése, ami országonként jelentősen eltérhet. Ez az intézkedés, ha még korai szakaszban elrendelik, visszatartó hatással járhat. A beutazási tilalom időtartamát egyedi alapon körülmények és az érdekek figyelembevételével kell meghatározni. A javaslat előírja, hogy az őrizetet jogszabályban kell meghatározni, valamint annak arányosnak és méltányosnak kell lennie.

2016-ban kiadott a Bizottság egy nyilatkozatot az európai migrációs stratégia keretében harmadik országokkal kialakítandó új partnerségi keret létrehozásáról szóló európai migrációs stratégiáról – amelyben elismerte, hogy a harmadik országokkal folytatott együttműködés elengedhetetlen a hatékony és tartós visszatérések biztosításához. Ugyanakkor ilyenkor azt is meg kell vizsgálniuk, hogy a visszaküldött személyek a célsországba érkezésüket követően milyen körülmények között élnek, hogyan alakul sorsuk.

A visszatérési irányelv kettős célt szolgál. Egyrészt megfogalmazza a hatékony visszatérések előmozdításának elvét, amely nem fogja növelni a visszatérők számát a beutazás és a határvédelem fokozott szigorítása miatt. Ez jelentősen csökkenti annak a lehetőségét, hogy a visszatelepülő személy ténylegesen elhagyja a tagállamot, és így könnyebben vehesse igénybe például a menekülteknek járó juttatásokat.

A külső dimenzió figyelembevételét is megemlíti, amely megköveteli a visszatérések tartósságának és a visszatelepülő személy visszailleszkedésének minőségi értékelését, valamint a visszatérést követő nyomon követését is.

6. AJÁNLÁS MÁSODIK OLVASATRA A MENEKÜLTÜGYI, MIGRÁCIÓS ÉS INTEGRÁCIÓS ALAP LÉTREHOZÁSÁRÓL SZÓLÓ EURÓPAI PARLAMENTI ÉS TANÁCSI RENDELET ELFOGADÁSA CÉLJÁBÓL ELSŐ OLVASATBAN KIALAKÍTOTT TANÁCSI ÁLLÁSPONT-RÓL (TANJA FAJON, SZOCIALISTÁK ÉS DEMOKRATÁK)

Ez az eszköz a jelen írásban szereplő más aktusokkal szemben nem jelentés, hanem a rendes jogalkotási eljárás során kiadott ajánlás. Az ajánlást⁸ 2021. július 1-jén fogadták el. A Bizottság 2018. június 13-án benyújtotta a Parlamentnek és a Tanácsnak a Menekültügyi és Migrációs Alap létrehozásáról szóló rendeletjavaslatot. A Parlament 2019. március 13-án elfogadta az első olvasatban kialakított álláspontját. Mivel a Tanács 2021. június 14-én elfogadott első olvasatbeli álláspontja tükrözi a második olvasat korai szakaszában folytatott intézményközi tárgyalások során létrejött megállapodást, az előadó azt javasolta, hogy a Parlament módosítások nélkül támogassa azt annak érdekében, hogy a rendeletmódosítás késedelem nélkül elfogadásra kerüljön, és a lehető leghamarabb hatályba lépjen.

⁸ AJÁNLÁS.

Az 514/2014-es EU-rendelet módosítása a jogszabály eredeti szövegét jelentősen megváltoztatta és bővítette. Leszögezi például, hogy az alpnak teljes mértékben tiszteletben kell tartania az emberi jogokat, teljesítenie kell a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendet, az EUMSZ 208. cikkében foglalt fejlesztéspolitikai koherencia elvét, valamint a migrációval és a menekültüggyel kapcsolatos nemzetközi szintű kötelezettségvállalásokat, nevezetesen a menekültekről szóló globális megállapodást és a biztonságos, rendezett és szabályos migrációra vonatkozó globális megállapodást. (Utóbbiak közül a menekültekről szólót a magyar kormány is támogatta, míg a migrációról szólót ellenezte.)

A szöveg leglényegesebb részei így hangzanak: „Az alpnak támogatnia kell a tagállamok közötti szolidaritást és a migrációs áramlások hatékony kezelését, többek között a menekültügy területén hozott közös intézkedések előmozdítása révén, ideértve a nemzetközi védelemre szoruló személyek tagállamok általi letelepítését, humanitárius befogadását és a nemzetközi védelmet kérelmező személyek tagállamok közötti áthelyezését, a kiszolgáltatott menedékkérők, mint a gyermekek védelmének növelését, az integrációs stratégiák támogatásával és a legális migrációs politika hatékonyabbá tételével kapcsolatos erőfeszítéseit, valamint az unióba vezető biztonságos és jogszerű útvonalak létrehozását, amelyek segítik az unió hosszú távú versenyképességének és a szociális modell jövőjének biztosítását, valamint a fenntartható migrációs és visszafogadási politika révén az irreguláris migráció ösztönzőinek csökkentését is. A belső uniós politika eszközeként és az egyetlen uniós szintű menekültügyi és migrációs finanszírozási eszközként az alpnak elsősorban az unión belüli menekültüggyel és migrációval kapcsolatos fellépéseket kell támogatnia. Meghatározott határokon belül és megfelelő garanciák függvényében azonban az alpnak támogatnia kell a harmadik országokkal folytatott együttműködés megerősítését a menedékjogot vagy más nemzetközi védelmet kérelmező személyek áramlásának kezelése, a legális migrációra vonatkozó lehetőségek kialakítása, valamint az irreguláris migráció és az embercsempészek és emberkereskedők hálózata elleni küzdelem megerősítése, illetve a harmadik országokba való biztonságos és méltó visszatérések fenntarthatóságának és az újbóli integráció biztosítása érdekében. A migrációs válság és az elmúlt években a földközi-tengeri halálesetek számának növekedése rávilágított arra, hogy szükség van a közös európai menekültügyi rendszer reformjára és méltányosabb és hatékonyabb rendszer létrehozására a tagállamok felelőségének meghatározására a nemzetközi védelmet kérelmezők esetében, valamint a tagállamok általi letelepítést és humanitárius befogadást célzó erőfeszítések keretének kialakítására az áttelepítéshez rendelkezésre álló helyek teljes számának növelése érdekében. A reformra ugyanakkor azért van szükség, hogy biztosítsák a hatékony és jogszerű menekültügyi eljárások bevezetését és hozzáférhetőségét, és garantálják a nemzetközi védelmet kérelmezők egységes és megfelelő befogadási feltételeit, a nemzetközi védelmet biztosító egységes előírásokat, a nemzetközi védelemben részesülő személyek megfelelő jogait és előnyeit, valamint a hatékony és eredményes visszatérési eljárásokat az irreguláris migránsok esetében. Ezért helyénvaló az alpnak fokozott támogatást nyújtani a megreformált közös európai menekültügyi rendszer teljes körű és megfelelő végrehajtására irányuló tagállami erőfeszítésekhez.”

7. JELENTÉS A LEGÁLIS MUNKAERŐ-MIGRÁCIÓ ÚJ LEHETŐSÉGEIRŐL (SYLVIE GUILLAUME, SZOCIALISTÁK ÉS DEMOKRATÁK)

A jelentés⁹ elkészítési határideje 2021. április 24. volt.

Leszögezi, hogy az európai migrációs stratégia átfogó megközelítésére törekszik, mivel a legális migrációval 2015 óta az unió kiemelten foglalkozik. Az új migrációs és menekültügyi paktum nem tartalmaz konkrét javaslatokat a legális munkaerő-migrációra vonatkozóan, annak ellenére, hogy a legális munkaerő-migrációs politikát be kell emelni egy átfogó migrációs és menekültpolitikába. Ennek indoka az, hogy a tagországokban munkaerőhiány van bizonyos ágazatokban, leginkább az alacsony képzettséget igénylő szakmákban. Hangsúlyozza azt is, hogy a koronavírus-világjárvány rámutatott a migráns munkavállalók kulcsfontosságú szerepére, ugyanis az európai országok népessége mára elöregedett és fogy. Abból az elvből indul ki, hogy a migráció normális jelenség, és az emberek folyamatosan mozognak; kijekenti, hogy a migránsok döntő szerepet játszanak társadalmaink, gazdaságaink és kultúránk gazdagításában, valamint hogy a migrációt rendezett, biztonságos és szabályos módon kell kezelni.

A javaslat hangsúlyozza, hogy a harmadik országbeli állampolgárok EU-n belüli mobilitása az EU legális migrációs politikájának kulcsfontosságú eleme, mivel olyan egyértelmű hozzáadott értéket nyújt, amelyet tagállami szinten nem lehet elérni. Kiemeli, hogy új eszközökre van szükség a munkáltatók és a leendő munkavállalók közötti kapcsolat megteremtéséhez, a munkaerőhiány kezeléséhez. Emellett hangsúlyozza, hogy az EU előregedő lakossága és zsugorodó munkaereje fényében a munkaerőmobilitási rendszerek képesek fellendíteni az uniós munkaerőpiacokat, és hozzájárulhatnak a gazdasági növekedéshez. Továbbá meg van győződve arról, hogy a megfelelő legális migrációs csatornák fejlesztése hozzájárulna az irreguláris migráció csökkentéséhez, aláásná az embercsempészek üzleti modelljét, valamint csökkentené az emberkereskedelmet.

8. JELENTÉS AZ EURÓPAI UNIÓ 2020. ÉVI PÉNZÜGYI ÉVRE VONATKOZÓ, 5/2020. SZÁMÚ KÖLTSÉGVETÉS-MÓDOSÍTÁSI TERVEZETÉRŐL SZÓLÓ TANÁCSI ÁLLÁSPONTRÓL – A JORDÁNIÁBAN, LIBANONBAN ÉS TÖRÖKORSZÁGBAN A SZÍRIAI VÁLTSÁG NYOMÁN A MENEKÜLTEKNEK ÉS A BEFOGADÓ KÖZÖSSÉGEKNEK NYÚJTOTT TÁMOGATÁS FOLYTATÁSA (MONIKA HOHLMEIER, EURÓPAI NÉPPÁRT)

A jelentés¹⁰ elkészítési határideje 2020. június 24. volt.

Ebben a jelentésben Bizottság 100 millió euró összegű új kötelezettségvállalást javasolt a jordániai és libanoni befogadó közösségek és a Szíriából érkezett palesztin menekültek számára az oktatáshoz való hozzáférés, a megélhetés, az egészségügyi, szennyvízelvezetési, vízellátási és hulladékgazdálkodási szolgáltatások támogatására, valamint a szociális védelmi projektekre. További 485 millió

⁹ JELENTÉS 5.

¹⁰ JELENTÉS 6.

eurós kötelezettségvállalást javasolt két fő törökországi humanitárius fellépés támogatására, a szükség-helyzeti szociális védőháló (ESSN) és a feltételes iskoláztatási készpénztámogatás (CCTE) folytatásá-nak finanszírozására. A jelentés utasítja a Bizottság elnökét arra, hogy fogadtassa el az erre irányuló költségvetési megállapodást.

9. JELENTÉS A DUBLIN III. RENDELET VÉGREHAJTÁSÁRÓL (FABIENNE KELLER, ÚJÍTSUK MEG EURÓPÁT)

A jelentés¹¹ elkészítési határideje 2020. december 2. volt.

A dokumentum rámutat, hogy a 2015-16-os menekültválság a menekültügyi rendszer válsága is volt, mely megmutatta, hogy a Dublin III. rendelet nem alkalmas egy ilyen helyzet kezelésére, struk-turális hibái vannak, és végrehajtásában számos hiányosság tapasztalható. Ezért az Európai Parlament úgy határozott, hogy naprakész elemzést készít a rendeletről, összhangban az általa elfogadott jogsza-bályok európai polgárok felé történő elszámoltathatóságának kötelezettségével.

1990-ben közel egyidőben lépett hatályba a Schengeni és a Dublini Egyezmény. A dublini rend-szer elsődleges célja kezdetől fogva az volt, hogy meghatározza azt a tagállamot, amely felelős a me-nekültügyi eljárás lefolytatásáért és a menedékjog iránti kérelem kezeléséért az EU-ban. 2003-ban a Dublini Egyezményt a Dublin II. rendelet formájában építették be az uniós jogba, majd 2007-ben a Lisszaboni Szerződés a szolidaritás elvét beemelte a menekültügyi politikába. 2008-ban a Bizottság elindította a közös európai menekültügyi rendszer második szakaszát a „Politikai terv a menekültügy-ről” című közleménnyel. A Dublin III. rendelet értelmezésében és alkalmazásában a tagállamok között mutatkozó számos eltérés akadályozza a rendelet hatékony működését. A Dublin III. rendelet azon a fő feltevésen alapul, hogy a tagállamok egyenlő jogokat biztosítanak a menedékkérőknek, és hogy min-den egyes kérelmet igazságosan vizsgálják meg, függetlenül attól, hogy az unión belül azt hol nyújtották be. Ez azonban a valóságban nem érvényesül, mivel jelentős hiányosságok voltak tapasztalhatók, töb-bek között a 2015. évi tömeges beáramlás és a Covid-19-világjárvány idején, ami aláásta a tagállamok közötti bizalmat és a nemzetközi védelemhez való jogot, és az alapvető jogok megsértéséhez vezetett. A rendelet szabályai alkalmatlannak bizonyultak a migránsok nagymértékű beáramlásának kezelésére, és ezáltal olyan rendszer alakult ki, amely túlzott mértékű felelősséget és terheket ró néhány tagállamra. A rendelet végrehajtása szorosan kapcsolódik az európai menekültügyi és migrációs politika egyéb ré-szeinek végrehajtásához. 2017. november 6-án a Parlament kétharmados többséggel jogalkotási állás-foglalást fogadott el az átdolgozott Dublin IV. rendeletre irányuló javaslatról. A javasolt rendelet arány-talan felelősséget ró a tagállamok egy kisebb részére, különösen tömeges beáramlás esetén, valamint minden eddiginél súlyosabb terhet jelentene az uniós frontországokra földrajzi elhelyezkedésük miatt. Ezért a javaslat több erőforrást és kapacitást biztosítana, például az EASO-n keresztül.

¹¹ JELENTÉS 7.

10. JELENTÉS AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁSNAK A FEJLŐDŐ ORSZÁGOK VESZÉLYEZTETETT LAKOSSÁGÁRA GYAKOROLT HATÁSAIRÓL (MONICA SILVANA GONZÁLEZ, SZOCIALISTÁK ÉS DEMOKRATÁK)

A jelentés¹² elkészítési határideje 2021. április 7. volt.

A dokumentum szerint az Uniónak, tagállamainak és az Európai Beruházási Banknak kell betöltenie az elsődleges finanszírozó szerepét a fejlődő országoknak nyújtott éghajlatvédelem területén.

Továbbá a jelentés emlékeztet rá, hogy a világ rossz úton halad azon elfogadott cél elérése felé, hogy a globális felmelegedést az iparosodás előtti szinthez képest jóval 2 °C alatt tartsa, miközben megkísérli a hőmérséklet-emelkedés 1,5 °C-ra való korlátozását. A dokumentum aggasztónak nevezi a felmelegedés fejlődő országokra gyakorolt hatását, sajnálatát fejezi ki az ambíció hiánya miatt, és sürgeti a világ vezetőit, hogy tegyék meg a megfelelő és szükséges intézkedéseket.

Emlékeztet arra, hogy az éghajlatváltozás következményei – beleértve az aszályokat, az áradásokat, a csökkenő biológiai sokféleséget és az elvesztett emberéleteket – jelentősen rontják az alacsony jövedelmű és sérülékeny afrikai országok fejlődési kilátásait, továbbá felszólítja az EU-t, hogy vállaljon vezető szerepet az éghajlatváltozás elleni küzdelem és a biológiai sokféleség megőrzése terén. Szorgalmazza, hogy az EU az európai zöld megállapodást jelenítse meg e szükséges fellépés példájaként, és vállaljon szerepet azokban a vitákban, amelyek a fejlődő országokban az éghajlatváltozással összefüggő veszteségekkel és károkkal kapcsolatos támogatás fokozásáról szólnak.

Kiemeli, hogy a legkevésbé fejlett országokat és a fejlődő kis szigetállamokat különösen érinti az éghajlatváltozás, beleértve a tengerszint emelkedését és a trópusi ciklonokat. Aláhúzza, hogy ezen államok kockázat- és válságkezelési kapacitásuk bővítéséhez gyakran nemzetközi és uniós támogatásra támaszkodnak. Hangsúlyozza, hogy az éghajlatváltozásnak jelentős hatása van az emberi egészségre, például árvizek, aszály, hőhullámok és tüzek formájában. Emlékeztet, hogy a fejlődő országok a legveszélyeztetettebbek, és gyakran a legkevésbé felkészültek ezen egészségügyi hatások mérséklésére, ezért kiemeli az egészség fontosságát az ezen országoknak nyújtott, éghajlatváltozással kapcsolatos fejlesztési támogatás kapcsán. Kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy nyújtsanak védelmet az éghajlatváltozás következményei által érintett gyermekek számára. Megjegyzi, hogy az Unió, tagállamai és az Európai Beruházási Bank együtt már most is a fejlődő országoknak nyújtott éghajlatvédelmi finanszírozás legnagyobb hozzájárulói. Felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki átfogó stratégiát az éghajlatváltozás által a fejlődő országokban élő kiszolgáltatott népeiségre gyakorolt hatások csökkentéséhez való, jelentősen megerősített uniós hozzájárulásra vonatkozóan, például az üvegházhatást okozó gázok globális kibocsátásának gyors, radikális csökkentésére. Fontosnak tartja az általános veszélyeztetettség csökkentését a szegénység felszámolása, az egyenlőtlenségek elleni küzdelem eszközeként. Célozza a támogatás növelését a fejlődő országok azon kapacitásának terén, hogy mérsékeljék az éghajlatváltozás által a veszélyeztetett népeiségre gyakorolt káros hatást; a megfelelő finanszírozást; valamint a körforrásos gazdaságot és egy hatékony hulladékgazdálkodási rendszer bevezetését. Hangsúlyozza, hogy a

¹² JELENTÉS 8.

stratégiának magában kell foglalnia a szegénység felszámolására, az egyenlőtlenség csökkentésére, valamint a jó kormányzás és általában az emberi jogok megerősítésére irányuló erőfeszítéseket.

11. ÖSSZEGZÉS

Áttekintve a migráció témájában az EP jelenlegi ciklusának félidejéig született jelentéseket, az alábbi megállapításokat tehetjük:

1. A bevándorlás témájában a bizottságok legtöbbször szociáldemokrata, zöld vagy liberális előadót jelölnek ki a jelentések összeállítására. A migrációkritikus Európai Konzervatívok és Reformerek (ECR), valamint az Identitás és Demokrácia (ID) frakciókból nem került ki jelentéstevő képviselő.
2. A jelentések már meglévő és fontos jogintézményekkel (például visszatérési irányelv) vagy pénzügyi eszközökkel (például Törökországi alap) foglalkoznak, azokat értékelik, ritkán visznek új témákat a közösségi agendába (pl. legális migráció).
3. A jelentéstevők, s még inkább a többség által képviselt ideológia miatt a migráció egyik jelentésben sem jelenik meg negatív jelenséggént, amely ellen küzdeni szükséges. A szövegekben előtérbe helyeződnek a humanitárius szempontok, bár kétségtelenül megjelenik a kibocsátó régiók megsegítésének kötelessége és az embercsempészet elleni küzdelem szükségessége is. Az egyes bizottságokban az ideológia törésvonal a szavazási eredményeknél jól kivehető: az ECR, s még inkább az ID képviselői legtöbbször az ellenzők vagy a tartózkodók – kisebbségi – táborát alkotják, a szövegeket a többi frakció képviselői fogadják el, és a három nagy, e ciklusra szövetséget kötött képviselőcsoport mellett rendszerint igennel szavaznak a Zöldek és az Európai Zöld Baloldal küldöttei is.
4. Az elmúlt két és fél évben az EP nem tett le olyan javaslatot az asztalra, amely éles vitát eredményezett volna akár a Tanácsban, akár a tagállamokat vezető egyes kormányok között. A migrációról szóló diskurzus a ciklus második felében azonban biztosan meg fog élénkülni, hiszen hosszan fogják tárgyalni fogják a Bizottság által kidolgozott új paktumot, melynek része vis maior esetben a szétosztási mechanizmus is, melyet mások mellett a magyar képviselők nagyobb része is elutasít.

FELHASZNÁLT IRODALOM

BÓKA János (2019): *Az Európai Parlament*. In: Bóka János – Gombos Katalin – Szegedi László: *Az Európai Unió intézményrendszere*. Dialóg Campus, Budapest, 2019, pp. 71–81. http://real.mtak.hu/102277/1/web_boka_gombos_szegedi_az_europai_unio_intezmenyrendszere.pdf

JANIK Szabolcs – TÓTH Norbert: Egy lépést előre, egy lépést hátra. *Horizont 2020/20*. Migrációkutató Intézet, 2020.10.08. <https://www.migraciokutato.hu/2020/10/08/horizont-2020-20-egy-lepest-elore-egy-lepest-hatra-az-europai-bizottsag-uj-migracios-es-menekultugyi-csomagja/>

JELENTÉS 1: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0255_HU.html

JELENTÉS 2: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0266_HU.html

JELENTÉS 3: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0060_HU.html

JELENTÉS 4: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0238_HU.html

AJÁNLÁS: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0224_HU.html

JELENTÉS 5: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0143_HU.html

JELENTÉS 6: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0127_HU.html

JELENTÉS 7: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0245_HU.html

JELENTÉS 8: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0115_HU.html

HORIZONT

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

Szerkesztés és tördelés: Kóczán András, Tóth Klaudia

Lektorálta: Janik Szabolcs

A borítókép forrása: shutterstock.com

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

Az elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik,
és nem tekinthetők a Migrációkutató Intézet álláspontjának.

Di Vora Matteo az Intézet gyakornoka volt 2021 őszén.

© Di Vora Matteo – Vargha Márk, 2021

© Migrációkutató Intézet, 2021

ISSN 2677-1780